

El Puig

Gaià

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sector sud-oest del terme de Gaià
Emplaçament: Des del nucli de Galera camí direcció N-E i, passada la masia de la Roca, seguir uns 800 m
Alçada: 421

Coordenades:

Latitud: 41.92289
Longitud: 1.89795
UTM Est (X): 408620
UTM Nord (Y): 4641802

Classificació

Número de fitxa: 08090 - 316
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle: IX-XXI
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Número inventari: IPA 16524
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Privada
Titular: 000403700DG04B0001BO

Fitxes associades:

[El Puig \(jaciment\)](#)

Autoria de la fitxa: Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dt., 13/11/2018 - 01:00

Descripció

Masia de dimensions modestes, d'origen medieval, que es troba emplaçada sobre un promontori que domina la vall formada pel pas del torrent de la Roca. Consta de dues edificacions aïllades: la casa originària, envoltada per un grup de coberts, i una segona casa edificada de nou sobre uns antics coberts de pedra. Ambdues construccions han estat força modificades en la última remodelació que s'hi ha fet. El cos residencial antic és de planta més o menys quadrada (amb planta baixa més dos pisos) i està envoltada per coberts a tots els costats excepte a llevant. El cobert de ponent era l'antiga pallissa i forma un petit clos tancat on trobem el portal principal d'accés a la casa. Aquesta façana sembla remodelada al segle XIX, ja que conté elements emmarcats amb pedra picada però d'altres obrats ja amb maó. La resta de façanes han estat arrebossades amb ciment i, a la que dóna al sud-est, s'hi ha obert un ampli finestral.

Al sud s'estén una àmplia era i, a ponent, hi ha el segon habitatge. És de planta rectangular i disposa de tres plantes. Les dues inferiors mantenen els murs de pedra. La planta superior s'ha sobrealçat amb materials moderns. La façana de llevant s'ha adaptat amb una composició arquitectònica moderna que compta amb un porxo i una àmplia terrassa.

Uns 30 metres al nord hi ha les restes d'una bassa més o menys circular. Entorn d'aquest indret arqueòlegs de la Universitat Autònoma de Barcelona hi van recollir superficialment ceràmica alt-medieval. Fruit d'això van plantejar la possibilitat que aquestes restes podrien correspondre al basament d'una torre.

Observacions:

Informació oral facilitada per Ramon Serra Codina i Magda Vilà Serena, de Galera.

Història

Cap a finals del segle X aquest indret està documentat com a "Podio Calath", un topònim que podria indicar una torre en un puig. Però no coneixem cap referència documental posterior d'aquesta possible torre. En canvi, sí que està documentat el mas el Puig.

Segons dades recopilades per Josep M. Badia, el mas el Puig ja existia al segle XIV. Concretament, en un document de 1362 apareix amb el nom llatinitzat de Podio, i l'hereu era un tal Francesc. El mas formava part de la parròquia de Sant Pere de Monistrol. Ja al segle XVII, segons un capbreu del castell de Gaià de 1692-93 apareix amb el nom de Puig de Sant Pere, i l'hereu era Jacint Genescar. No tenia cap mas secundari i pagava un cens de cinc sous. Al segle XIX, segons el Registre de la Riquesa de l'any 1883, el Puig consta com a mas depenent del Genescà. Aleshores les seves terres ocupaven una superfície de 88,39 ha, de les quals 65,54 ha eren conreades per parcers; concretament per 24 parcers. Ja al segle XX, la propietat del Puig ha passat per diferents mans fins que, entorn de l'any 2000, van comprar la masia els actuals propietaris, que són dos germans. Antigament la casa era habitada per masovers: una família de cognom Puig i, entorn dels anys 1950, hi va viure un matrimoni (Ramon i Xaviera) amb una filla.

L'any 2002 es va realitzar una campanya de prospecció en diversos municipis del Bages dins el projecte anomenat "Prospeccions als Monistrols del Bages", amb l'objectiu d'aclarir l'origen del topònim Monistrol i verificar si aquests llocs eren inicialment de punts de vigilància d'època islàmica. El director fou Ramon Martí, de la Universitat Autònoma de Barcelona. Els investigadors, atrets pel topònim "Podio Calath", van fer una petita prospecció en aquest indret i van recollir-hi fragments de ceràmica alt-medieval, els quals no van aportar cap indici que confirmés una datació d'època islàmica.

Bibliografia

BADIA, Josep M (2016). "Història", "Arquitectura", Gaià, t'estimo. Reviu Gaià, Grup de Recerca, Gaià, p. 59, 66, 84.

IGLESIAS PERA, Lluís (2006). Pla Especial Urbanístic pel qual es cataloguen les masies i cases rurals del municipi de Gaià. Ajuntament de Gaià (document no aprovat oficialment), núm. 30.

MARTÍ, Ramon (2002). Prospeccions als Monistrols del Bages; Memòria inèdita del projecte (consultable a l'Arxiu del Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya, núm. Reg. 5028).

